117. MEKTUP

١١٧– ﴿ اَلْمَكْتُوبُ السَّابِعَ عَشَرَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْمُلاَّ يَارْ مُحَمَّدِ اَلْبَدَخْشِيِّ الْقَدِيمِ فِي اَنَّ الْقَلْبَ تَابِعٌ لِلْحِسِّ فِي الاِبْتِدَاءِ وَلاَتَبْقَى تِلْكَ التَّبَعِيَّةُ فِي الاِنْتِهَاءِ ﴾

لَعَلَّ مَوْلاَنَا يَارْ مُحَمَّدً لَمْ يَنْسَ اَنَّ الْقَلْبَ تَابِعٌ لِلْحِسِّ مُدَّةً فَلاَجَرَمَ كُلَّمَا هُوَ بَعِيدٌ عَنِ الْحِسِّ يَكُونُ بَعِيدًا عَنِ الْقَلْبِ وَحَدِيثُ **"مَنْ لَمْ يَمْلِكْ عَيْنَهُ فَلَيْسَ الْقَلْبُ عِنْدَهُ"** وَارِدٌ فِي هَذِهِ الْمَرْتَبَةِ فَاِذَا لَمْ تَبْقَ تَبَعِيَّةُ الْقَلْبِ لِلْحِسِّ فِي نِهَايَةِ الاَمْرِ لاَيُؤَثِّرُ بُعْدُ الشَّيْءِ عَنِ الْحِسِّ فِي بُعْدِهِ عَنِ الْقَلْبِ بَلْ يَكُونُ الشَّيْءُ قَرِيبًا بِحَسَبِ الْقَلْبِ وَاِنْ كَانَ بَعِيدًا بِحَسَبِ الْحِسِّ وَلِهَذَا لَمْ يُجَوِّزْ مَشَائِخُ الطَّرِيقَةِ مُفَارَقَةَ الْمُبْتَدِى وَالْمُتَوَسِّطِ صُحْبَةَ الشَّيْخِ الْكَامِلِ الْمُكَمِّلِ وَبِالْجُمْلَةِ بِحُكْمِ "مَا لاَيُدْرَكُ كُلُّهُ لاَيُتْرَكُ كُلُّهُ" يَنْبَغِي اَنْ تَكُونَ عَلَى هَذَا الطَّرِيقِ وَاَنْ تَجْتَنِبَ عَنْ صُحْبَةِ غَيْرِ الْجِنْسِ عَلَى أَبْلَغِ الْوُجُوهِ وَاَنْ تَغْتَنِمَ صُحْبَةَ الشَّيْخِ مِيَانْ مُزَّمِّلٍ مُعْتَقِدًا قُدُومَهُ مُقَدِّمَةَ السَّعَادَةِ وَكُنْ فِي صُحْبَتِهِ فِي اَكْثَرِ الاَوْقَاتِ فَاِنَّهُ عَزِيزُ الْوُجُودِ جِدًّا وَالسَّلاَمُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Molla Yâr Muhammed Bedahşî Kadîm[164]'e yazılmış olup *seyr u sülûk*un[165] başında kalbin hisse tâbi olduğunu, sonunda ise bu tâbiliğin kalmayacağını açıklamaktadır.

---

[164] Bu zâta "Kadîm" (eski) denmesinin sebebi, kendisinden sonra, Mektûbât'ın birinci cildini toplayan Yâr Muhammed isminde bir başkasının Hazret-i İmam'ın (İmam-ı Rabbânî) yüksek huzurlarına gelmesidir. İkincisine "Cedîd" (yeni) dediler. Mevlânâ Kadîm, lakabı gibi Hazret-i İmam'ın ashâbının öncekilerindendir. (Muhammed Hâşim Kışmî, Zubdetu'l-Makâmât (Berekât), çev. A. Faruk Meyân, s. 434, İstanbul 1980)

[165] *Seyr u sülûk*: bkz. C. 1, Mektup 71,dipnot.

Umulur ki Mevlânâ Yâr Muhammed kalbin bir müddet hisse tâbi olduğunu unutmamıştır. Şüphesiz histen uzak olan her şey, kalpten de uzak olur. *"Gözüne sahip olamayan kalbine de sahip olamaz"* hadîsi bu mertebe hakkında vârit olmuştur. İşin sonunda kalbin hisse tâbiliği ortadan kalkınca, bir şeyin histen uzaklığı kalpten uzaklığına etki etmez. Hatta o şey her ne kadar hisse göre uzak olsa da kalbe göre yakın olur.

Bundan dolayı bu tarîkatın şeyhleri, *seyr u sülük*un başında ve ortasında olan müritlerinin, kâmil ve mükemmil şeyhin sohbetinden uzak kalmasına izin vermezler.

Hülâsâ, *"Tamamı elde edilemeyenin tamamı bırakılmaz"* hükmünün gereği olarak bu yola devam etmen, hemcinsin olmayanlar[166] ile beraber olmaktan mümkün mertebe kaçınman ve Şeyh Miyân Müzzemmil'in[167] oraya gelişinin saadetin başlangıcı olduğuna inanarak onunla olan beraberliğini ganimet bilip değerlendirmen gerekir.

Vakitlerinin çoğunda onun sohbetinde ol. Çünkü o çok değerli bir zattır.

Bâkî selamlar.

KELİME ANLAMI

117. ≺ : اَلْمَكْتُوبُ السَّابِعَ عَشَرَ وَالْمِائَةُ **Yüz on yedinci mektup** اِلَى الْمُلَّا يَارْ
Molla Yâr Muhammed Bedahşî Kadîm'e gönderilmiştir مُحَمَّدِ اَلْبَدَخْشِيِّ الْقَدِيمِ فِي
Kalbin olduğu hakkındadır *(Ne?)* تَابِعٌ لِلْحِسِّ **Hisse tâbi** *(Ne zaman?)* فِي اَنَّ الْقَلْبَ
Başlangıçta وَلَاتَبْقَى **Kalmaz** *(Ne?)* تِلْكَ التَّبَعِيَّةُ **Bu tâbilik** *(Ne zaman?)* فِي الْاِنْتِهَاءِ الْاِبْتِدَاءِ
Sonda ➢

---

[166] İmam-ı Rabbânî bu ifadeyle tarikat ehli olmayanları kastetmiş olabileceği gibi kadınları da kastetmiş olabilir.

[167] Şeyh Miyân Müzzemmil, İmâm-ı Rabbânî'nin ashâbının en eskilerinden ve makbûllerindendir. Hazret-i İmam kendisine, tarîkat talimi için icazet vermiştir. Şeyh Muzzemmil 1026/1616 senesinde vefat etmiştir. (Muhammed Hâşim Kışmî, Zubdetu'l-Makâmât (Berekât), çev. A. Faruk Meyân, s. 416-417, İstanbul 1980).

اَنَّ Unutmamıştır لَمْ يَنْسَ Mevlâna Yâr Muhammed مَوْلاَنَا يَارْ مُحَمَّدْ Umulur ki; لَعَلَّ Bir müddet مُدَّةً *(Ne kadar?)* Hisse لِلْحِسِّ *(Neyi?)* Kuşkusuz kalp tâbidir الْقَلْبَ تَابِعٌ فَلاَجَرَمَ Histen عَنِ الْحِسِّ *(Neden?)* O uzaktır هُوَ بَعِيدٌ Her şey ki; كُلَّمَا Hiç şüphesiz يَكُونُ بَعِيدًا Kalpten عَنِ الْقَلْبِ *(Neden?)* O şey uzak olur وَحَدِيثُ "مَنْ لَمْ يَمْلِكْ عَيْنَهُ فَلَيْسَ الْقَلْبُ عِنْدَهُ" "Gözüne sahip olamayanın kalbi yoktur" hadisi *(Nedir?)* وَارِدٌ فِى هَذِهِ الْمَرْتَبَةِ Bu mertebe hakkında vârit olmuştur فَاذَا لَمْ تَبْقَ Kalmadığı zaman *(Ne?)* تَبَعِيَّةُ الْقَلْبِ Kalbin uyumu *(Neye?)* لِلْحِسِّ Hisse *(Ne zaman?)* فِى نِهَايَةِ الاَمْرِ İşin sonunda لاَيُؤَثِّرُ Etki etmez *(Ne?)* بُعْدُ الشَّيْئِ Bir şeyin uzak oluşu *(Neden?)* عَنِ الْحِسِّ Histen *(Neye etki etmez?)* فِى بُعْدِه O şeyin uzak oluşuna *(Neden?)* عَنِ الْقَلْبِ Kalpten بَلْ يَكُونُ الشَّيْئُ Aksine bir şey olur *(Ne?)* قَرِيبًا Yakın *(Neye göre?)* بِحَسَبِ الْقَلْبِ Kalbe göre وَاِنْ كَانَ Her ne kadar olsa da *(Ne?)* بَعِيدًا Uzak *(Neye göre?)* بِحَسَبِ الْحِسِّ Hisse göre وَلِهَذَا لَمْ يُجَوِّزْ Bu nedenle câiz görmemiştir *(Kimi?)* مَشَائِخُ الطَّرِيقَةِ Tarîkat şeyhleri *(Neyi?)* مُفَارَقَةَ الْمُبْتَدِى وَالْمُتَوَسِّطِ Sülûkün başındaki ve ortasındaki insanın ayrı kalmasını *(Neden?)* صُحْبَةَ الشَّيْخِ Şeyhin sohbetinden *(Öyle şeyh ki:)* اَلْكَامِلِ الْمُكَمِّلِ Kemâle ermiş ve kemâle erdiren وَبِالْجُمْلَةِ Özetle, şu sözün hükmü gereğince بِحُكْمِ "مَا لاَيُدْرَكُ كُلُّهُ "Elde edilmeyen *(Ne?)* كُلُّهُ Tümü لاَيُتْرَكُ كُلُّهُ" Hepten terk edilmez" يَنْبَغِى اَنْ تَكُونَ Olman gerekir *(Ne üzerinde?)* عَلَى هَذَا الطَّرِيقِ Bu yol üzerinde وَاَنْ تَجْتَنِبَ Ve sakınman gerekir *(Neden?)* عَنْ صُحْبَةِ غَيْرِ الْجِنْسِ Ayrı cinsin sohbetinden *(Nasıl?)* عَلَى أَبْلَغِ الْوُجُوهِ En ciddi şekilde وَاَنْ تَغْتَنِمَ Ve ganîmet bilmen gerekir *(Neyi?)* صُحْبَةَ الشَّيْخِ مِيَانْ مُزَمِّلْ Şeyh Miyân Müzzemmil'in sohbetini مُعْتَقِدًا İnanarak *(Neye?)* قُدُومَهُ مُقَدِّمَةَ السَّعَادَةِ Onun gelişinin saadetin başlangıcı olduğuna وَكُنْ فِى صُحْبَتِه Onun sohbetinde ol! فِى اَكْثَرِ الاَوْقَاتِ Çoğu vakitlerde فَاِنَّهُ Zira O; عَزِيزُ الْوُجُودِ جِدًّا Gerçekten değerli bir zattır / Nadir kişilerdendir وَالسَّلاَمُ Selam ile

